رسالهٔ نور کلیاتندن

# یکرمی اوچنجی سوز

مؤلفی
بدیع الزمان
سعید نورسی

استانبول - نجم استقبال مطبعه‌سی
۱۳۴۱

شو سوزك ايكى مبحثى واردر

بسم الله الرحمن الرحيم

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِى اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۞ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِينَ ۞ اِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

## ( برنجى مبحث )

ايمانك بيكلر محاسنندن يالكز بشنى (بش نقطه) ايچنده بيان ايدرز.

(برنجى نقطه) انسان نور ايمان ايله اعلاى عليينه چيقار جنته لايق بر قيمت آلير. و ظلمت كفر ايله اسفل سافلينه دوشر. جهنمه اهل اولاجق بر وضعيته كيرر. چونكه ايمان انسانى صانع ذو الجلاله نسبت ايديور. ايمان بر انتسابدر. اويله ايسه انسان، ايمان ايله انسانده تظاهر ايدن صنعت الهيه و نقوش اسماء ربانيه اعتباريله بر قيمت آلير. كفر او نسبتى قطع ايدر. او قطعدن صنعت ربانيه كيزلنير. قيمتى ده يالكز ماده اعتباريله اولور. ماده ايسه هم فانى هم زائل هم موقت بر حيات حيوانى اولديغندن قيمتى هيچ حكمنده در. بو سرى بر تمثيل ايله بيان ايده جكز. مثلا: انسانلرك صنعتلرى ايچنده ناصلكه ماده نك قيمتى ايله صنعتك قيمتى آيرى آيريدر. بعضاً مساوى بعضاً ماده داها قيمتدار بعضاً اولويوركه

بش غروشلق دمیر کبی بر ماده ده بش بیك لیرالق بر صنعت بولونویور . بلکه
بعضاً آنتیقه اولان بر صنعت بر میلیون قیمتی آلدیغی حالده ماده سی بش غروشه
ده دکمیور .. ایشته اویله آنتیقه بر صنعت آنتیقه جیلر چارشوسنه کیدیلسه
خارقه پیشه ویلك اسکی هنرور صنعتکارینه نسبت ایدرلك ، او صنعتکاری
یاد ایتمکله و او صنعتله تشهیر ایدیلسه بر میلیون فیئاتله صاتیلیر . اگر قبا دمیرجیلر
چارشوسنه کیدیلسه بش غروشلق بر دمیر بهاسنه آلنه بیلیر .. ایشته انسان جناب
حقك بویله آنتیقه بر صنعتیدر . و اك نازك و نازنین بر معجزهٔ قدرتیدرکه :
انسانی بتون اسماسنك جلوه سنه مظهر و نقشلرینه مدار و کائناتك بر مثال مصغر
صورتنده یاراتمشدر . اگر نور ایمان ایچینه کیرسه ، اوستنده کی بتون معنیدار
نقشلر او ایشیقله اوقونور . او مؤمن شعور ایله اوقور . و او انتسابله اوقو
دیر . یعنی صانع ذوالجلالك مصنوعی یم . مخلوقی یم . و رحمت و کرمنه مظهرم
کبی معنالرله انسانده کی صنعت ربانیه تظاهر ایدر . دیمك صانعنه
انتسابدن عبارت اولان ایمان . انسانده کی بتون آثار صنعتی اظهار ایدر .
انسانك قیمتی او صنعت ربانیه یه کوره اولور . و آیینهٔ صمدانیه اعتباریله در .
او حالده ، شو اهمیتسز اولان انسان . شو اعتبارله بتون مخلوقات
اوستنده بر مخاطب الهی و جنته لایق بر مسافر ربانی اولور . اگر قطع انتسا
بدن عبارت اولان کفر . انسانك ایچینه کیرسه ، او وقت بتون او معنیدار
نقوش اسماء الهیه . قرانلغه دوشر اوقونماز . زیرا صانع اونوتولسه . صانعه
متوجه معنوی جهتلرده اکلاشیلماز . عادتا باش آشاغی یه دوشر . او

معنیدار عالی صنعتلرك و معنوی عالی نقشلرك چوغنی کیزلر . باقی قالان ده کوز ایله کورولن بر قسمی ایسه . سفلی اسبابه و طبیعته و تصادفه ویریلوب نهایت سقوط ایدر . هربری برر پیرلانته الماس ایکن برر سونوك شیشه اولورلر . اهمیتی یالکز مادهٔ حیوانیه یه باقار . ماده نك غایه سی و میوه سی ایسه . دیدیکمز کبی قیصه جق بر عمرده حیواناتك اك عاجزی و اك محتاجی و اك کدرلیسی اولدیغی حالده یالکز جزئی بر حیات کچیرمکدر . صوکره تفسخ ایدر کیدر . ایشته کفر بویله ماهیت انسانیه یی بوزار . الماسدن کومره قلب ایدر .

( ایکنجی نقطه ) ایمان نصلکه بر نوردر . انسانی ایشیقلاندیریور . اوستنده یازیلان بتون مکتوبات صمدانیه یی اوقوتدیریور . او بیله ده کائناتی دخی ایشیقلاندیریور . زمان ماضی و مستقبلی ظلماتدن قورتاریور . شو سرّی بر واقعه ده ( اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِينَ اٰمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ ) آیت کریمه سنك بر سرّینه دائر کوردیکم بر تمثیل ایله بیان ایدرز . شویله که ؛ بر واقعهٔ خیالیه ده کوردم که . ایکی یوکسك طاغ وار . بربرینه مقابل اوستنده دهشتلی بر کوپری قورلمش . کوپرینك آلتنده پك درین بر دره . بن او کوپرینك اوستنده بولونیورم . دنیایی ده هر طرفی قرانلق کثیف بر ظلمات استیلا ایتمشدی . بن صاغ طرفمه باقدم . نهایتسز بر ظلمات ایچنده بر مزار اکبر کوردم . یعنی تخیل ایتدم . صول طرفمه باقدم . مدهش ظلمات طالغه لری ایچنده عظیم فورطنه لر و دغدغه لر . داهیه لر حاضرلندیغنی

کوپری کبی اولدم . کوپرینک آلتنه باقدم . غایت درین بر اوچوروم کوریوردم

ظن ایتدم . بو مدهش ظلمات قارشوسنده بر عجیب فنارم واردی .

اونی استعمال ایتدم . یارم یامالاق ایشیغیله باقدم ، پک مدهش بر

وضعیت بکا کورندی . حتی او کوپرینک باشنده و اطرافنده اویله

مدهش اژدرهالر ، آرسلانلر . جناوارلر کورندی که . کاشکی بو عجیب

فنارم اولماسه ایدی ، بو دهشتلری کورمسه ایدم . دیدم . او فناری

هانکی طرفه چویردم ایسه اویله دهشتلر آلدم . ایواه شو فنار باشمه بلادر ،

دیدم . اوندن قیزدم . او عجیب فناریمی یره چارپدم قیردم . کویا اونک

قیریلماسی دنیایی ایشیقلاندیران بیوک الکتریق لامباسنک دوکمه سنه

طوقوندم کبی ، بردن او ظلمات بوشاندی . هر طرف او لامبانک نوریله

ایله طولدی . هر شیئک حقیقتی کوستردی . باقدمکه او کوردیکم کوپری غایت

منتظم بر اووا ایچنده بر جاده در . وصاغ طرفمده کوردیکم مزارستان باشدن

باشه کوزل یشیل باغچه لرله نورانی انسانلرک تحت ریاستنده عبادت و

خدمت وصحبت وذکر مجلسلری اولدیغنی فرق ایتدم . وصول طرفمده فیرطنه لی

دغدغه لی ظن ایتدیکم اوچورومل ، شاهقه لر ایسه ، سوسلی ، سویملی ،

جاذبه دار اولان طاغلرک ارقه لرنده عظیم بر ضیافتگاه کوزل بر سیرانکاه

یوکسک بر نزهتکاه بولندیغنی خیال میال کوردم . و او مدهش جناوارلر

اژدرهالر ظن ایتدیکم مخلوقلر ایسه ، مونس دوه . اوکوز . قویون .

کچی کبی حیوانات اهلیه اولدیغنی کوردم . (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى نُورِ الْاِيمَانِ)

دییورك (اللّه ولیّ الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور)
آیت کریمه‌سنی اوقودم. او واقعه‌دن آییلدم. ایشته او ایکی طاغ مبدأ حیات
آخر حیات. یعنی عالم ارضه وعالم برزخده. او کوپرو ایسه حیات یولیدر. او
صاغ طرف ایسه کچمش زماندر. صول طرف ایسه استقبالدر. او جیب فناری ایسه
خود بین وبیلدیگنه اعتماد ایدن ووحی سماوی‌یی دیگله‌مین انانیت انسانیه‌در.
او جناوارلر ضعا اولونان شیلر ایسه. عالمك حادثاتی وعجیب مخلوقاتیدر.
ایشته انانیتنه اعتماد ایدن ظلمت غفلته دوشمه. ضلالت قراکلغنه مبتلا اولان
آدام او واقعه‌ده اولکی حالمه بکزه‌رکه. او جیب فناری حکمنده ناقص و
ضلالت آلود. معلومات ایله زمان ماضی‌یی بر مزار اکبر صورتنده وعدم
آلود بر ظلمات ایچنده کوریور. استقبالی غایت قورقونچلی وتصادفه باغلی
بر دهشتگاه کوسترییر. هم هر بریسی بر حکیم رحیمك بر مأمور مسخری اولان حادثات
وموجوداتی مضر بر جناوار حکمنده بیلدیرر. (والذین کفروا اولیا
ؤهم الطاغوت یخرجونهم من النور الی الظلمات) حکمنه مظهر ایدر.
اگر هدایت الهیه یتیشسه، ایمان قلبنه کیرسه. نفسك فرعونیتی قیریلسه. کتاب
اللهی دیگله‌سه، او واقعه‌ده ایکنجی حالمه بکزه‌یه‌جك. او وقت بردن کائنات
بر کوندوز رنکنی آلیر. نور الهی ایله طولار. عالم (اللّه نور السموات
والارض) آیتنی اوقور. او وقت زمان ماضی بر مزار اکبر دگل بلکه
هر بر عصری، بر نبینك ویا اولیانك تحت ریاستنده وظیفهٔ عبودیتی ایفا
ایدن ارواح صافیه جماعتلرینك وظیفهٔ حیاتیه‌یی بتیرمکله اللّه اکبر دییه‌رك

مقامات عاليه يه اوچمالرينى ومستقبل طرفنه كيتمهلرينى قلب كوزى ايله كورويور.

صول طرفه باقاركه: طاغلر مثال بعضا انقلابات برزخيه واخرويه آرقهلرنده جنتك باغلرنده كى سعادت سرايلرنده قورلمش بر ضيافت رحمانيهيى اونور ايمان ايله اوزاقدن اوزاغه فرق ايدر. وفرطنه وزلزله وطاعون كبى حادثهلرى بر مسخر مأمور بيلير. بهار فرطنهسى ويأمور كبى حادثاتى صورةً خشين معناً چوق لطيف حكمتلره مدار كورييور. حتى موتى حيات ابديهنك مقدمهسى وقبرى سعادت ابديهنك قاپوسى كورويور. داها سائر جهتلرى سن قياس ايله. حقيقتى تمثيله تطبيق ايت.

(اوچنجى نقطه) ايمان هم نوردر. هم قوتدر. اوت حقيقى ايمانى النده ايدن آدم. كائناته ميدان اوقويا بيلير. وايمانك قوتنه كوره. حادثاتك تضييقاتندن قورتولا بيلير. (تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰه) دير. سفينهٔ حياتده كمال امنيتله حادثاتك طاغلر وارى طالغهلرى ايچنده سيران ايدر. بتون آغيرلقلرينى قدير مطلقك يد قدرتنه امانت ايدر. راحتله دنيادن كچر. برزخده استراحت ايدر. صوكره سعادت ابديهيه كيرمك ايچون جنته اوچا بيلير. يوقسه توكل ايتمزسه. دنيانك آغيرلقلرى اوچماسنه دكل، بلكه اسفل سافلينه چكر. ديمك ايمان توحيدى، توحيد تسليمى، تسليم توكلى، توكل سعادت دارينى اقتضا ايدر. فقط ياكليش آكلاما توكل اسبابى بتون بتون رد ايتمك دكلدر. بلكه اسبابى دست قدرتك پردهسى بيلوب رعايت ايدرك، اسبابه تشبث ايسه بر نوع دعاى فعلى تلقى ايدرك، مسببانى يالكز جناب حقدن ايستهمك

ونتیجه‌لری اوندن بیلمك واوکا منتظر اولمقدن عبارتدر. توکل ایدن وایتمه‌یه‌نك مثاللری شو حکایه‌یه بکزه‌ر.

وقتیله ایکی آدم، هم بللرینه هم باشلرینه آغیر یوکلر یوکله‌نوب بیوك بر سفینه‌یه بربیلت آلوب کیردیلر. بریسی کیرر کیرمز، یوکینی کمی‌یه براقوب اوستنده اوطوروب نظارت ایدر. دیکری هم احمق هم مغرور اولدیغندن یوکینی یره براقمایور. اوکا دینیلدی: آغیر یوککی کمی‌یه براقوب راحت ایت. او دیدی: یوق، بن بیراقمایه‌جغم. بلکه ضایع اولور، بن قوتلی یم، مالمی بلمده وباشمده محافظه ایده‌جکم. ینه اوکا دینیلدی: بزی وسزی قالدیران شو امنیتلی سفینهٔ سلطانیه داها قوتلیدر. داها زیاده ایی محافظه ایدر. بلکه باشك دونر، یوکك ایله برابر دکزه دوشرسك. هم کیدنجه قوتدن دوشرسك. شو بوکولمه بلك. شو عقلسز باشك، کیدنجه آغیرلاشان شو یوکلره طاقت کتیره‌مه‌جك. قاپودان دخی اگر سنی بو حالده کورسه، یا دیوانه‌در دیه‌سنی طرد ایده‌جك. یا خائندر کمیمزی اتهام ایدیور، بزمله استهزا ایدیور، حبس ایدیلسون دیه امر ایده‌جکدر. هم هرکسه مسخره اولورسك. چونکه اهل دقت نظرنده ضعفی کوسترن تکبرك ایله عجزی کوسترن غرورك ایله، ریایی وذلتی کوسترن تصنعك ایله کندیکی خلقه مضحکه یاپدك. هرکس سکا کولویور، دینیلدکدن صوکره او بیچاره‌نك عقلی باشنه کلدی، یوکینی یره قویدی اوستنده اوطوردی، اوخ الله سندن راضی اولسون، زحمتدن حبسدن مسخره‌لقدن قورتولدم دیدی. ایشته ای توکلسز انسان، سن ده بو آدم کبی

عقلكى باشكه آل . توكل ايت . تا بوتون كائناتك ديلنجيلكندن وهر حادثه نك قارشوسنده تيتره مكدن وخودفروشلقدن ومسخره لقدن وشقاوت اخرويه دن وتضييقات دنيويه حبسندن قورتولاسك ...

( دردنجى نقطه ) ايمان انسانى انسان ايدر . بلكه انسانى سلطان ايدر . اويله ايسه انسانك وظيفهٔ اصليه سى ايمان ودعادر . كفر انسانى غايت عاجز بر جناوار حيوان ايدر . شو مسئله نك بيكلر دليللرندن يالكز حيوان وانسانك دنيايه كلملرنده كى فرقلرى او مسئله يه واضح بر دليلدر . وبر برهان قاطعه . اوت انسانيت [ايمان ايله انسانيت] اولديغنى انسان ايله حيوانك دنيايه كليشنده كى فرقلرى كوستريور . چونكه حيوان دنيايه كلديكى وقت عادتا باشقه بر عالمده تكمل ايتمش كبى استعدادينه كوره مكمل اولاراق كلير ، يعنى كوندريلير . يا ايكى ساعتده يا ايكى كونده ويا ايكى آيده بوتون شرائط حياتيه سنى وكائناتله اولان مناسبتنى وقوانين حياتنى اوكره نير . ملكه صاحبى اولور . انسانك يكرمى سنه ده قزانديغى اقتدار حياتيه يى وملكهٔ عمليه يى يكرمى كونده سرچه وآرى كبى بر حيوان تحصيل ايدر . يعنى اوكا الهام اولونور . ديمك حيوانك وظيفهٔ اصليه سى تعلمله تكمل ايتمك دكلدر . ومعرفت كسب ايتمكله ترقى ايتمك دكلدر . وعجزينى كوسترمكله مدد ايسته مك دعا ايتمك دكلدر . بلكه وظيفه سى استعدادينه كوره تعملدر . عمل ايتمكدر ، عبوديت فعليه در . انسان ايسه دنيايه كليشنده هر شيئى اوكرنمكه محتاج وحيات قانونلرينه جاهل . حتى يكرمى سنه ده تماماً شرائط حياتى اوكره نه
ميور . بلكه آخر عمرينه قدر اوكرنمكه محتاج هم غايت عاجز وضعيف بر صورتده دنيايه

کوندریلیور . بر ایکی سنه ده آنجق آیاغه قالقابیلیور . اون بش سنه ده آنجق ضرر ومنفعتنی فرق ایدر . حیات بشریه نك معاونتیله آنجق منفعتلرینی جلب وضررلردن صاقینمه بیلیر . دیمك که ، انسانك وظیفهٔ فطریه سی تعلمله تکملدر ، دعا ایله عبودیتدر . یعنی کیمك مرحمتیله بویله حکیمانه اداره اولونیورم ، کیمك کرمیله بویله مشفقانه تربیه اولونیورم . ناصل برلطفله بویله نازنینانه بسله نیورم واداره ایدیلیورم بیلمکدر . وبیکلرجه آنجق بیرینه الی یتیشمه دیکی حاجاتنه قاضی الحاجاته لسان عجز وفقر ایله یالوارمقدر .

وایسته مك ودعا ایتمکدر . یعنی عجزك وفقرك جناحلریله مقام اعلای عبودیته اوچمقدر . دیمك انسان بو عالمه علم ودعا واسطه سیله تکمل ایتمك ایچون کلمشدر . ماهیت واستعداد اعتباریله هرشی علمه باغلیدر . وبتون علوم حقیقیه نك اساسی ومعدنی ونوری وروحی معرفت اللهدر . واونك اس الاساسی ده ایمان باللهدر . هم انسان نهایتسز عجزیله نهایتسز بلیاته معروض وحدسز اعدانك هجومنه مبتلا ونهایتسز فقریله برابر نهایتسز حاجاته کرفتار ونهایتسز مطالبه محتاج اولدیغندن وظیفهٔ اصلیهٔ فطریه سی ایماندن صوکره دعادر . دعا ایسه اساس عبودیتدر . ناصل برچوجوق الی یتیشمدیکی برمرامی برارزوسنی الده ایتمك ایچون یا آغلار ، یا ایستر . یعنی یا فعلی یا قولی لسان عجزیله بر دعا ایدر . مقصودینه موفق اولور . اویله ده ، انسان ، بتون ذی حیات عالمی ایچنده نازك نازنین نازدار برچوجوق حکمنده در .

رحمن الرحیمك درکاهنده یا ضعف وعجزیله آغلامق ویا فقر واحتیاجیله

دعا ایتمك كركدر. تاكه مقاصدی اوكا منجز اولسون ویا تسخیرك شكرینی ادا ایتسین. یوقسه بر سینكدن واویلا ایدن آجموق وعاجز برچوجوق كبی، بن قوتمله بوقابل تسخیر اولمایان وبیك درجه اوندن قوتلی اولان عجیب شیلری تسخیر ایدیبورم. وفكر وتدبیرمله كندیمه اطاعت ایتدیریورم دیوب. كفران نعمته صاپموق، انسانیتك فطرت اصلیه سنه ضد اولدیغی كبی. شدتلی برعذابه كندینی مستحق ایدر.

(بشنجی نقطه) ایمان. دعایی بروسیلهٔ قطعیه اولارق اقتضا ایتدیكی وفطرت انسانیه اونی. شدتله ایسته دیكی كبی. جناب حق دخی دعاكز اولماسه نه اهمیتكز وار مآلنده (قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ) فرمان ایدیبور. هم (اُدْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ) امر ایدیبور.

اگر دینلسه: برچوق دفعه دعا ایدیبورز قبول اولمیور؟ حالبوكه آیت عمومیه‌ده هر دعایه جواب وار، افاده ایدیبور.؟ (الجواب) جواب ویرمك آیریدر. قبول ایتمك آیریدر. هر دعا ایچون جواب ویرمك وار. ففقط قبول ایتمك هم عین مطلوبی ویرمك جناب حقك حكمتنه تابعدر. مثلا خسته برچوجوق حكیمی چاغیریر. یاحكیم بكا باق.. حكیم لبیك دیر. نه ایسترسك جواب ویر. چوجوق شو علاجی ویربكا دیر. حكیم ایسه. یا عیناً ایستدیكنی ویرر. یاخود اونك مصلحتنه بناءً اوندن داها ایینی ویرر. یاخود خسته لغنه ضرر اولدیغنی بیلیر. هیچ ویرمز. ایشته جناب حق حكیم مطلق حاضر ناظر اولدیغی ایچون عبدك دعاسنه جواب ویرر. وحشت وكیمسه سزلك دهشتنی حضوریله وجوابیله انسیته چویرر.

فقط انسانك هواپرستانه . وهوسطارانه تحكمی ايله دگل . بلكه حكمت ربانيه‌نك
اقتضاسيله يا مطلوبنی ويا داها اولاسنی ويرر . ويا هيچ ويرمز . هم دعا بر عبو
ديتدر . عبوديت ايسه . ثمراتی اخرويه‌در . دنيوی مقصدلر ايسه او نوع دعا
وعبادتك وقتلريدر . او مقصدلر غايه‌لری دگل . مثلا ياغمور نمازی ودعاسی
برعبادتدر . ياغمورسزلق او عبادتك وقتيدر . يوقسه او عبادت واو دعا
ياغموری كتيرمك ايچون دگلدر . اگر صرف او نيت ايله اولسه ، او دعا ، او
عبادت خالص اولمديغندن قبوله لايق اولماز . ناصلكه گونشك غروبی ،
آقشام نمازينك وقتيدر . هم گونشك وآيك طوتولمه‌لری كسوف وخسوف
نمازلری دينيلن ايكی عبادت مخصوصه‌نك وقتلريدر . يعنی كيجه وگوندوزك
نورانی آيتلرينك نقاب بالا نماسيله برعظمت الهيه‌يی اعلانه مدار اولديغندن
جناب حق عبادينی او وقتده بر نوع عبادته دعوت ايدر . يوقسه او نماز ( آيك
ونه قدر دوام ايتمسی منجم حسابيله معين اولان ) آی وگونشك خسوف و
كسوفلرينك انكشافلری ايچون دگلدر . عينی اونك كبی . ياغمورسزلق دخی
ياغمور نمازينك وقتيدر . وبليه‌لرك استيلاسی ومضر شيلرك تسلطی بعض
دعالرك اوقات مخصوصه‌لريدركه ، انسان او وقتلرده عجزينی آكلار . دعا
ايله نياز ايله قدير مطلقك درگاهنه التجا ايدر . اگر دعا چوق ايديلديگی
حالده بليه‌لر دفع اولنمازسه دينلميه‌جك كه ، دعا قبول اولمدی . بلكه
دينيله‌جك كه : دعانك وقتی قضا اولمدی . اگر جناب حق فضل وكرميله
بلايی رفع ايتسه نور علی نور ، او وقت دعا وقتی بيتر ، قضا اولور . ديمك

دعا بر سرّ عبودیتدر .

عبودیت ایسه ، خالصاً لوجه الله اولمالی ؛ یالکز عجزینی اظهار ایدوب دعا ایله اوڭا التجا ایتملی ، ربوبیتنه قاریشماملی .. تدبیری اوڭا براقملی ، حکمتنه اعتماد ایتملی رحمتنی اتهام ایتمملی .. اوت حقیقت حالده ، آیات بیّنانڭ بیانیله ثابت اولان بتون موجوداتڭ هربریسی ، بر مخصوص تسبیح ، و بر خصوصی عبادت ، بر خاص سجده ایتدکلری کبی ، بتون کائناتدن درگاه الٰهیه یه کیدن بر دعادر . یا استعداد لسانیله در . ( بتون نباتات و حیواناتڭ دعالری کبی که : هربری لسان استعدادیله فیاض مطلقدن بر صورت طلب ایدیورلر . و اسماسنه بر مظهریت منکشفه ایستیورلر ) ویا احتیاج فطری لسانیله در . بتون ذی حیاتڭ اقتدارلری داخلنده اولمایان حاجات ضروریه لری ایچون دعالریدرکه : هربریسی او احتیاج فطری لسانیله جوّاد مطلقدن ادامهٔ حیاتلری ایچون بر نوع رزق حکمنده بعض مطالبی ایستیورلر . ) ویا لسان اضطراری ایله بر دعادرکه . ( مضطر قالان هر بر ذی روح فطری بر التجا ایله دعا ایدر . بر حامئ مجهوله التجا ایدر . بلکه رب رحیمنه توجه ایدر . ) بو اوچ نوع دعا بر مانع اولمازسه دائما مقبولدر . دردنجی نوع که . الاشهریدر . بزم دعامزدر . بوده ایکی قسمدر : بری فعلی و حالی . دیگری قلبی و قالیدر . مثلا اسبابه تشبث بر دعای فعلیدر . اسبابڭ اجتماعی مسببی ایجاد ایتمک ایچون دگل . بلکه لسان حال ایله مسببی جناب حقدن ایسته مک ایچون بر وضعیت مرضیه آلمقدر . حتی چفت سورمك خزینهٔ رحمت قاپوسنی چالمقدر . بو نوع دعای فعلی جوّاد مطلقڭ اسم وعنوانه متوجه اولدیغندن قبوله مظهریتی

اكثريت مطلقه‌در. ایکنجی قسم لسان ایله قلب ایله دعا ایتمکدر. ألی یتیشمدیگی بر قسم مطالبی ایسته‌مکدر. بونك أك مهم جهتی أك كوزل غایه‌سی أك طاتلی میوه‌سی شودرکه: دعا ایدن آدم آکلارکه، بریسی وار اونك خاطرات قلبنی ایشیدر. هر شیئه ألی یتیشیر، هر آرزوسنی یرینه کتیره‌بیلیر، عجزینه مرحمت ایدر، فقرینه مدد ایدر... ایشته ای عاجز انسان، وای فقیر بشر.. دعا کبی خزینهٔ رحمتك اناختاری و توکنمز بر قوتك مداری اولان بر وسیله‌یی ألدن براقما، اوکا یاپیش. اعلای علیینه انسانیته چیق. بر سلطان کبی، بتون کائناتك دعالرینی کندی دعاکه ایچنه آل. بر عبد کلّی و بر وکیل عمومی کبی ( إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ) دی.. کائناتك کوزل بر تقویمی اول...

## ( ایکنجی مبحث )

انسانك سعادت و شقاوتنه مدار ( بش نکته ) دن عبارتدر. انسان؛ احسن تقویمده یارادیلدیغی و اوقدر غایت جامع بر استعداد ویریلدیگی ایچون، اسفل سافلیندن تا اعلای علیینه، فرشدن تا عرشه، ذره‌دن تا شمسه قدر دیزیلمش اولان مقاماته، مراتبه، درجاته، درکاته کیره‌بیلیر.. و دوشه بیلیر. بر میدان امتحانه آتیلمش نهایتسز سقوط و صعوده کیدن ایکی یول اونك اوکنده آچیلمش. بر معجزهٔ قدرت و نتیجهٔ خلقت و اعجوبهٔ صنعت اولارق شو دنیایه کوندریلمشدر. ایشته انسانك شو دهشتلی ترقی و تدنیسنك سری ( بش نکته ) ده بیان ایده‌جکز...

( برنجی نکته ) انسان ، کائناتك اکثر انواعنه محتاج و علاقه داردر . احتیاجاتی عالمك هرطرفنه طاغیلمش ، آرزولری أبده قدر اوزانمش .. بر چیچکی ایسته دیگی کبی قوجه بر بهاری ده ایستر . بر باغچه یی آرزو ایتدیگی کبی أبدی جنتی ده آرزو ایدر . بر دوستنی کورمگه مشتاق اولدیغی کبی ، جمیل ذوالجلالی ده کورمگه مشتاقدر . باشقه بر منزلده طوران بر سودیکنی زیارت ایتمك ایچون او منزلك قاپوسنی آچمغه محتاج اولدیغی کبی برزخه کوچمش یوزده طوقسان طوقوز احبابنی زیارت ایتمك و فراق أبدیدن قورتولمق ایچون ، قوجه دنیانك قاپوسنی قپایه جق و بر محشر عجائب اولان آخرت قاپوسنی آچاجق ، دنیایی قالدیروب آخرتی یرینه قوراجق و قویه جق بر قدیر مطلقك درگاهنه التجایه محتاجدر .

ایشته شو وضعیتده بر انسانه حقیقی معبود اولاجق یالکز هر شیئك دیزکینی النده هر شیئك خزینه سی یاننده هر شیئك یاننده ناظر ؛ هر مکانده حاضر ، مکاندن منزه . عجزدن مبرا ، قصوردن مقدس ؛ نقصدن معلی بر قدیر ذوالجلال ، بر رحیم ذوالجمال ، بر حکیم ذوالکمال اولابیلیر . چونکه نهایتسز حاجات انسانیه یی ایفا ایده جك آنجق نهایتسز بر قدرت و محیط بر علم صاحبی اولابیلیر . اویله ایسه معبودیته لایق یالکز اودر ..

ایشته ای انسان ، اگر یالکز اوکا عبد اولسه ك ، بوتون مخلوقات اوستنده بر موقع قازانیرسك . اگر عبودیتدن استنکاف ایتسه ك ، عاجز مخلوقاته ذلیل بر عبد اولورسك . اگر انانیتکه و اقتدارکه کووه نوب توکل و دعایی بیراقوب تکبر و دعوایه صاپسه ك .. او وقت أیلك و ایجاد جهتنده آری و

قارنیجه دن داها آشاغی ، ئورومجك و سینكدن داها ضعیف دوشرسك . شر وتخریب جهتنده داغدن داها آغیر ، طاعوندن داها مضر اولورسك .

أوت ای انسان : سنده ایكی جهت وار ، بریسی ایجاد و وجود وخیر و مثبت وفعل جهتیدر . دیگری ، تخریب ، عدم ، شر ، نفی ، انفعال ، جهتیدر . برنجی جهت اعتباریله آریدن ، سرچه دن آشاغی ؛ سینكدن ، ئورومجكدن داها ضعیفسك . ایكنجی جهت اعتباریله داغ ، یر ، گوكلردن گچرسك اونلرك چكیندیگی واظهار عجز ایتدكلری بریوكی قالدیرسك اونلردن داها گنیش داها بیوك بر دائره آلیرسك . چونكه سن ایلیك وایجاد ایتدیگك وقت یالكز وسعتك نسبتنده اولاشابیلیر درجه ده ، قوتك یتشه جك مرتبه ده ایلیك وایجاد ایده بیلیرسك . اگر فنالق وتخریب ایتسه ك ؛ اووقت فنالغك تجاوز وتخریبك انتشار ایدر . مثلا كفر بر فنالقدر ؛ بر تخریبدر . بر عدم تصدیقدر .

فقط اوتك سیئه ، بتون كائناتك تحقیرینی وبتون اسماء الٰهیه نك تزییفنی بتون انسانیتك تذلیلنی تضمن ایدر . چونكه شو موجوداتك عالی بر مقامی ، اهمیتلی بر وظیفه سی واردر . زیرا اونلر ، مكتوبات ربانیه ومرایای سبحانیه ومأمورین الٰهیه دررلر . كفر ایسه اونلری آیینه دارلق و وظیفه دارلق و معنیدارلق مقامندن دوشوروب عبثیت و تصادفك اویونجاغی درجه سنه و زوال و فراقك تخریبیله چابوق بوزولوب دگیشن مواد فانیه یه و اهمیتسزلك ، قیمتسزلك ، هیچلك مرتبه سنه ایندیریر دیكی كبی بتون كائناتده و موجوداتك آیینه لرنده نقشلری و جلوه لری وجماللری گورونن اسماء الٰهیه یی انكار ایله تزییف ایدر . و انسانلق ____

دنیانک بتون اسماء قدسیهٔ الهیه نک جلوه لرینی کوزلجه اعلان ایدن بر قصیدهٔ منظومهٔ حکمت و بر شجرهٔ باقیه نک جهازاتنی جامع چکردک مثال بر معجزهٔ قدرت باهره و امانت کبرایی عهده سنه آلمقله یر ، کوک ، طاغلره تفوق ایدن و ملائکه یه قارشو جسمانیت قزانان بر صاحب مرتبهٔ خلافت ارضیه‌لی اک ذلیل بر حیوان فانی زائلدن داها ذلیل داها ضعیف ، داها عاجز ، داها فقیر بر درکه یه آتار . و معناسز قارمه قارشیق ، چابوقه بوزولور بر عاری لوحه درکه سنه ایندیرر .

(الخامس) نفس اماره تخریب و شر جهتنده نهایتسز جنایت ایشله‌یه بیلیر . فقط ایجاد و خیرده اقتداری پک آز در و جزئیدر . اوت بر خانه‌یی بر کونده خراب ایدر . یوز کونده یاپاماز . لکن اگر انانیتی براقه ، خیری و وجودی توفیق الهیه‌دن ایسته‌سه ، شر و تخریبدن و نفسه اعتماددن واز کچه ، استغفار ایدرک . تام عبد اولسه ، او وقت ( يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ) سرینه مظهر اولور . اونده‌کی نهایتسز قابلیت شر نهایتسز قابلیت خیره انقلاب ایدر . ( اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ) قیمتنی آلیر . اعلای علیینه چیقار .

ایشته ای غافل انسان باق جناب حقک فضلنه و کرمنه . سیئه‌یی بر ایکن بیک یازمق ، حسنه‌یی بر یازمق ویاخود هیچ یازمامق عدالت اولدیغی حالده بر سیئه‌یی بر یازار . بر حسنه‌یی اون ، بعضاً یتمش ، بعضاً یدیوز ، بعضاً یدی بیک یازار .

هم شو نكته دن آكلاشيلدى كه: او مدهش جهنمه كيرمك جزاى عملدر، عين عدلدر.
فقط جنته كيرمك محض فضلدر.

(ايكنجى نكته) انسانده ايكى وجه وار: بريسى انانيت جهتنده شو حيات دنيويه يه ناظردر. ديكرى عبوديت جهتنده حيات ابديه يه باقار. اوّلكى وجه اعتباريله او بر بيچاره مخلوقدر كه سرمايه سى يالكز اختياردن بر شَعْره (صاچ كبى) جزئى بر جزء اختيارى. و اقتداردن ضعيف بر كسب. و حياتدن چابوق سونر بر شعله و عمردن چابوق كچر بر مدتجك و موجوديتدن چابوق چورور كوچوجك بر جسمدر. او حالده برابر كائناتك طبقاتنده سرپيلمش حدسز انواعك حسابسز افرادندن نازك ضعيف بر فرد اولارق بولونيور.

ايكنجى وجه اعتباريله و بالخاصه عبوديته متوجه عجز و فقر جهتنده پك بيوك بر وسعتى وار. پك بيوك بر اهميتى بولونيور. چونكه فاطر حكيم انسانك ماهيت معنويه سنده نهايتسز عظيم بر عجز و حدسز جسيم بر فقر درج ايتمشدر. تا كه، قدرتى نهايتسز بر قدير رحيم و غناسى نهايتسز بر غنى كريم بر ذاتك حدسز تجلياتنه جامع، كنيش بر آيينه اولسون.

اوت انسان بر چكيردكه بكزر. ناصلكه او چكيردكه قدرتدن معنوى و اهميتلى جهازات و قدردن اينجه و قيمتلى بر پروغرام ويريلمش. تا كه، طوپراق آلتنده چاليشوب، او طار عالمدن چيقوب كنيش اولان هوا عالمنه كيروب خالقندن استعداد لسانيله بر آغاج اولمسنى ايستيوب كنديسنه لايق بر كمال بولسون. اكر او چكيردك سوء مزاجندن دولايى او ويريلن جهازات معنويه يى، طوپراق

آلتنده بعضه مواد مضره یی جلبنه صرف ایتسه ، اوطاربرده قیصه بر زمانده فائده سز تفسخ ایدوب چوروییه جکدر . اگر او چکردك او معنوی جهازاتی ( فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰى ) نك امر تکوینیسنی امتثال ایدوب حسن استعمال ایتسه ، اوطار عالمدن چیقه جق میوه دار قوجه بر اغاج اولمغله کوچوجك جزوی حقیقتی و روح معنویسی بیوك بر حقیقت کلیه صورتنی آلاجقدر .

ایشته عیناً او نك کبی انسانك ماهیتنه قدرتدن اهمیتلی جهازات و قدردن قیمتلی پروغراملر تودیع ایدلسه اگر انسان ، شو طار عالم ارضیده حیات دنیویه طوپراغی آلتنده او جهازات معنویه سنی نفسك هوساته صرف ایتسه بوزولان چکردك کبی بر جزوی لذت ایچون قیصه بر عمرده طار بر یرده و صقینتیلی بر حالده چوروب بوزوب تفسخ ایدرك مسئولیت معنویه یی بدبخت روحنه یوکلنه جك شو دنیادن کوچوب کیده جکدر . اگر او استعداد چکردکنی اسلامیت صوییله ، ایمانك ضیاسیله عبودیت طوپراغی آلتنده تربیه ایدرك اوامر قرآنیه یی امتثال ایدوب جهازات معنویه سنی حقیقی غایه لرینه توجیه ایتسه ، البته عالم مثال و برزخده دال و بوداق ویره جك و عالم آخرت و جنتنده حدسز کمالات و نعمتلره مدار اوله جق بر شجره باقیه نك و بر حقیقت دائمه نك جهازاتنه جامع قیمتدار بر چکردك و رونقدار بر ماکنه و بو شجره کائناتك مبارك و منور بر میوه سی اولاجقدر .

اوت حقیقی ترقی ایسه ، انسانده بولنان قلب ، سر ، روح ، عقل ، حتی خیال و سائر قوه لرك حیات ابدیه یه یوزلرینی چویره رك هربری کندینه لایقه

خصوصی بر وظیفهٔ عبودیت ایله مشغول اولمقده در . یوقسه اصل ضیالالتك ترقی
قلماینده کلری حیات دنیویه نك بتون اینجه لکلرینه کیرمك و ذوقلرینك هرچند
لزبجی حتی آل سفلیسی طانمه ایچون بتون لطائفی و قلب و عقلنی نفس امّا
ره یه مستزاید وب یاردیمجی ویرسه ، او ترقی دکل سقوطدر . شو حقیقتی بر واقعهٔ
خیالیه ده شویله بر تمثیلده کوردمکه ، بن بیوك بر شهره کیریورم . باقدمکه او
شهرده بیوك سرایلر وار . بعضی سرایلرك قاپوسنه باقیورم ، غایت شنلك ،
پارلاقلر ، بر تیاتوره کبی نظر دقتی جلب ایدر ، هرکسی اکلندیرر ، بر جاذبه دارلقه
وار ایدی . دقت ایتدمکه ، او سرایك افندیسی قاپویه کلمش ایت ایله اوینایور .
واوینامسنه یاردیم ایدیور . خانملر یبانجی کنجلرله طاتلی صحبتلر ایدیورلر .
یتیشمیش قزلر دخی چوجقلرك اوینامالرینی تنظیم ایدیورلر . قاپوجی ده اونلره
قوماندانلق ایده‌رکبی بر آقتور طوری آلمش . اووقت آکلادمکه ، او قوجه سرایك
ایچریسی بوم بوش . هپ نازك وظیفه‌لر معطل قالمش . اخلاقلری سقوط
ایتمشکه . قاپوده بو صورتی آلمشلردر . صوکره کچدم . بر بیوك سرایه داها
راست کلدم . کوردمکه قاپوده اوزانمش وفادار بر ایت وقبا سرت ساکت
بر قاپوجی و سونوك بر وضعیت واردی . مراق ایتدم نه ایچون او دیکه بو بویله
ایچری یه کیردم باقدمکه ایچریسی چوق شنلك . دائره دائره اوستنده آیری
آیری نازك وظیفه‌لر ایله سرای اهلی مشغولدرلر . برنجی دائره‌ده کی آدملر
سرایك اداره‌سنی تدبیرینی کوریورلر . اوستنده کی دائره‌ده قیزلر چوجقلر
درس اوقویورلر . داها اوستنده خانملر غایت لطیف صنعتلر ، کوزل نقشلرله

اشتغال ایدیورلر . ال یوقاریده افندی پادشاهله مخابره ایدوب خلقك استراحتنی تأمینه ایچون و کندی کمالاتی و ترقیاتی ایچون کندینه خاص وعلوی وظیفه لر ایله اشتغال ایدیور کوروردم . بن او ذاتلره کورونمدیکم ایچون بساوه دیه دیلر . کزه بیلدم صوکره چیقدم . باقدم او شهرك هر طرفنده بو ایکی قسم سرایلر وار . صوردم . دیدیلر : اوقاپوسی شنلك و ایچی بوشسه سرایلر ، کافرلرك ایلری کلنلرینکدر ، و اهل ضلالتكدر . دیکرلری ناموسلی مسلمان بیوکلرینکدر . صوکره بر کوشه ده بر سرایه راست کلدم . اوستنده (سعید) اسمنی کوردم . مراق ایتدم . داها دقت ایتدم . صورتمی اوستنده کوردم کبی بکا کلدی . کمال تعجبمدن باغیرارق عقلم باشمه کلدی . آییلدم

ایشته او واقعهٔ خیالیه یی سکا تعبیر ایده جکم . الله خیر ایتسون . ایشته او شهر ایسه ، حیات اجتماعیهٔ بشریه و مدینهٔ مدنیت انسانیه در . او سرایلرك هر بریسی بر انساندر . او سرای اهلی ایسه ، انسانده کی کوز . قولاق . قلب . سر روح . عقل کبی لطائف و نفس و هوا و قوهٔ شهویه و قوهٔ غضبیه کبی شیلردر . هر بر انسانده هر بر لطیفه نك آیری آیری وظیفهٔ عبودیتلری وار . آیری آیری لذتلری المللری وار . نفس و هوا قوهٔ شهویه و غضبیه بر قاپوجی و ایت حکمنده درلر . ایشته او یوکسك لطائفی نفس و هوایه مسخر ایتمك و وظیفهٔ اصلیه لرینی اونوتدیرمق البته سقوطدر . ترقی دکلدر . سائر جهتلری سن تعبیر ایده بیلیرمسك ...

(اوچنجی نکته) انسان فعل و عمل جهتنده و سعی مادی اعتباریله ضعیف بر حیواندر عاجز بر مخلوقدر. اونک او جهتده کی دائرهٔ تصرفاتی و مالکیتی او قدر طاردر که، النی اوزاتسه اوکا یتیشه بیلیر. حتی انسانک الینه دیزکینی ویرن حیوانات اهلیه، انسانک ضعف و عجز و تنبللکندن بر حصه آلمشلردرکه: یبانی امثاللرینه قیاس ایدیلدکلری وقت عظیم فرق کورونور.

(اهلی کچی و اوکوز. یابانی کچی و اوکوزکبی) فقط او انسان انفعال و قبول و دعا و سؤال جهتنده شو دنیا خاننده عزیز بر یولجیدر. و اویله بر کریم مسافراولمشکه نهایتسز رحمت خزینه لرینی اوکا آچمش. و حدسز بدیع مصنوعاتنی و خدمتکارلرینی اوکا مسخر ایتمش. و او مسافرک تنزهنه و تماشاسنه و استفاده سنه اویله بیوک بر دائره آچوب مهیا ایتمشدرکه: او دائره نک نصف قطری .. یعنی مرکزدن محیط خطنه قدر کوزک کیتدیکی مقدار. بلکه خیالک کیتدیکی برقدر کنیشدر و اوزوندر.

ایشته اگر انسان انانیتنه استناد ایدوب حیات دنیویه یی غایهٔ خیال ایدرک بر درد معیشت ایچنده موقت بر حظه لذتلر ایچون چالیشسه غایت طار بر دائره ایچنده بوغولور کیدر. اوکا ویریلن بتون جهازات و آلات. و لطائف اوندن شکایت ایدرک .. حشرده اونک علیهنده شهادت ایده جکلردر. و دعواجی اوله جقلردر. اگر کندینی مسافر بیلسه مسافر اولدیغی ذات کریمک اذنی دائره سنده سرمایهٔ عمرینی صرف ایتسه، اویله کنیش بر دائره ایچنده اوزون بر حیات ابدیه ایچون کوزل چالیشیر و تنفس ایدوب استراحت ایدر. صوکره اعلای علیینه

قدر کیده بیلیر. دیمك بو انسانه ویریلن بتون جهازات و آلات اوندن ممنون
اولارق آخرتده لهنده شهادت ایدرلر. اوت انسانه ویریلن بتون جهازات عجیبه، بو
اهمیتسز حیات دنیویه ایچون دکل، بلکه پك اهمیتلی بر حیات باقیه ایچون ویریلمشلر
چونکه انسانی حیوانه نسبت ایتسه‌ك کوریورزکه: انسان جهازات و آلات
اعتباریله چوق زنکیندر. یوز درجه حیواندن داها زیاده‌در. حیات دنیویه
لذتنده و حیوانی یاشاییشنده یوز درجه آشاغی دوشر. چونکه هر کوردیکی
بر لذتنده بیکلر الم ایزی واردر. کچمش زمانك اللملری و کله‌جك زمانك
قورقولری و هر بر لذتك زحمتی الم زوالی اونك ذوقلرینی بوزدیور و لذتنده
بر ایز براقیور. فقط حیوان اویله دکل.. المسز بر لذت آلیر. کدرسز بر ذوق ایدر.
کچمش زمانك اللملری اونی اینجیتمز، کله‌جك زمانك قورقولری اونی
اورکوتمز. راحتله یاشار، یاتار، خالقنه شکر ایدر.

دیمك احسن تقویم صورتنده یارادیلان انسان؛ حیات دنیویه‌یه حصر فکر ایتسه.
یوز درجه سرمایه‌جه حیواندن یوکسك اولدیغی حالده یوز درجه سرچه قوشی کبی
بر حیواندن آشاغی دوشر. باشقه بر یرده بر تمثیل ایله بو حقیقتی بیان ایتمشدم.
مناسبت کلدی. ینه او تمثیلی تکرار ایدییورم. شویله‌که: بر آدم بر خدمتکارینه
اون آلتون ویروب مخصوص بر قوماشدن بر قات البسه یاپدیر. امر ایدر.
ایکنجیسنه بیك آلتون ویرر، بر پوصله ایچنده بعض شیلر یازیلی او خدمتکارك
جیبنه قویار بر بازاره کوندریر. اولکی خدمتکار اون آلتون ایله اعلا قوماشدن
مکمل بر البسه آلیر. ایکنجی خدمتکار دیوانه‌لك ایدوب اولکی خدمتکاره باقوب

جیبینه قونولان حساب پوصله‌سنی اوقومایارق بر درزی‌یه بیك آلتون ویره‌رك بر قات البسه ایسته‌دی. انصافسز درزی ده نجیده قوماشڭ اڭ چوروگیندن بر قات البسه ویردی. او بدبخت خدمتكار سیدینڭ حضورینه گلدی. وشدتلی بر تأدیب گوردی و دهشتلی بر عذاب چكدی..

ایشته اونلار شعوری اولان آڭلار كه. ایكنجی خدمتكاره ویریلن بیك آلتون بر قات البسه آلمق ایچون دگلدر. بلكه مهم بر تجارت ایچوندر.

عیناً اونڭ گبی. انسانده‌كی جهازات معنویه و لطائف انسانیه كه: هر بریسی حیوانه نسبةً یوز درجه انبساط ایتمش. مثلا گوز كه گوزللكڭ بتون مراتبنی فرق ایدن انسان گوزی و طعملرڭ بتون چشید چشید اذواق مخصوصه‌لرینی تمییز ایدن انسانڭ ذائقهٔ لسانیه‌سی و حقائقڭ بتون اینجه‌لكلرینه نفوذ ایدن انسانڭ عقلی و كمالاتڭ بتون انواعنه مشتاق اولان انسانڭ قلبی گبی سائر جهازلری آلتلری نره‌ده؟ حیوانڭ پك بسیط، یالڭز بر ایكی مرتبه انكشاف ایتمش آلتلری نره‌ده.؟ یالڭز شو قدر فرق وار كه. حیوان كندینه خاص بر عملده منحصراً او حیوانده بر جهاز مخصوص زیاده انكشاف ایدر. فقط او انكشاف خصوصیدر. انسانڭ جهازات جهتیله زنگینلگی شوندندر كه: عقل و فكر سببیله انسانڭ حاسه‌لری، طویغولری فضله انكشاف و انبساط پیدا ایتمشدر. و احتیاجاتڭ كثرتی سببیله چوق چشید چشید حسیات پیدا اولمشدر. و حساسیتی چوق تنوع ایتمش. و فطرتڭ جامعیتی سببیله پك چوق مقاصده متوجه آرزولر پیدا اولمش و پك چوق وظیفهٔ فطریه‌سی بولندیغی سببیله آلات

وجهازاتی زیاده انبساط پیدا ایتمشدر. وعباداتك بتون انواعنه مستعد
بر فطرتده یاراتیلدیغی ایچون بتون کمالاتك تحصیللرینه جامع بر استعداد ویریلمشدر.
ایشته شو درجه جهازاتجه زنگینلك وسرمایهجه کثرت، البته اهمیتسز، موقت شو
حیات دنیویهنك تحصیلی ایچون ویریلمهمشدر. بلکه شویله بر انسانك وظیفهٔ
اصلیهسی نهایتسز مقاصده متوجه وظائفنی گورمك، عجز وفقر وقصوریتی عبودیت
صورتنده اعلان ایتمك وکلی نظریله موجوداتك تسبیحاتنی مشاهده ایدرك
شهادت ایتمك ونعمتلر ایچنده امدادات رحمانیهیی گوروب شکر ایتمك. ومصنوعاتده
قدرت ربانیهنك معجزاتنی تماشا ایدرك نظر عبرتله تفکر ایتمکدر...

ای دنیاپرست وحیات دنیویهیه عاشق وسرّ احسن تقویمدن غافل انسان:
شو حیات دنیویهنك حقیقتی، بر واقعهٔ خیالیهده اسکی سعید گورمش. اونی
یکی سعیده دوندیرمش اولان شو واقعهٔ تمثیلیهیی دیکله... گوردمکه بن بر
یولجی یم. اوزون بر یوله گیدییورم. یعنی گوندریلیورم. سیدم اولان ذات
بکا تخصیص ایتدیکی آلتمش آلتوندن تدریجاً بر مقدار پاره ویرییوردی. بن ده
صرف ایدوب بك اکلنجهلی بر خانه گلدم. او خانده بر گیجه ایچنده اون آلتونی
قومارهموماره اکلنجهلره وشهرت ستایشلك یولینه صرف ایتدم. صباحلهین
الیمده هیچ بر پاره قالمدی. بر تجارت ایدهمدم. گیدهجکم یر ایچون بر مال آله
مدم. یالکز او پارهدن بکا قالان المار گناهلر و اکلنجهلردن گلن یارهلر
برهلر گیدرلر بنم الیمده قالمشدی. بردن بن او حزین حالتده ایکن اوراده بر
آدم پیدا اولدی بکا دیدی: بتون بتون سرمایهکی ضایع ایتدك، طوقادهده

منحوس اولدك . كيده جكك يرده ده مفلس اولارق أيلك بوسنه كيده
جكسك . فقط عقلك وار . تونل قاپوسى آچيقدر . بوندن صوكره
سطاوريله جك باقى قالان اون بش آلتوندن هر آيلق كيجه ليكجه پاريسنى احتيا
طاً محافظه ايت . يعنى كيده جكك يرده سطا لازم اولاجق بعضى شيلرى آل
اقدم نفسم راضى اولمايور . اوجيده برسنى ديدى اوظاره نفسم اطاعت
ايتمدى صوكره ورنده برسنى ديدى . باقدم . نفسم مبتلا اولديغى عادتنى
ترك ايده ميور . اوآدم هدتله يوزيمى چويررك كيتدى . بردن اوحال
دگيشدى . باقدمكه ، بن تونل ايچنده سقوط ايدركبى برسرعتله كيدن
برشمندوفر ايچنده يم . تلاش ايتدم . فقط نه چاره كه صبح برطرف قاچيلماز .
عرابندن اولارق اوشمندوفرك ايكى طرفنده يك جاذبه دار چيچكلر لذيذ
ميوه لر كورونيوردى . بن ده عقلسز عجميلر كبى اونلره باقوب أليمى اوزاتدم .
اوچيچكلرى قوپارمق اوميوه لرى آلمق ايچون چاليشدم فقط اوچيچكلر وميوه لر
تيكنلى ميكنلى ملاقاتنده أليمه باتيور ، قنادييور ، شمندوفرك كيتمسيله
مفارقتندن أليمى پارچالايورلر . بطايك پهالى دوشويورلردى . بردن
شمندوفرده كى برخدمه ديدى : بش غروش وير ، سطا اوچيچك وميوه لردن
ايسته ديكك قدر ويره جكم . بش غروش ويرنه أليك پارچالانمسيله يوز غروشه
ضرر ايديورسك . هم ده جزا وار . اذنسز قوپارمزسك . بردن صيقيلتيدن
نه وقت تونل بيته جك ديه باشيمى چيقاروب ايلرى يه باقدم . كوردمكه .
تونل قاپوسى برينه چيوه دليكلر كورونيور .. اواوزون شمندوفردن او

دیلنجیلرده هپ آغلیورلر . بکا مقابل بر دیلنجی کوردم . آنک ایکی طرفنده ایکی
مزار طاشی دیکیلمشدی . مراقله دقت ایتدم . او مزار طاشنده بیوك حرفلرله
( سعید ) اسمی یازیلمش کوردم . تأسف و حیرتمدن آه واه دیدم . بردن او
خان قاپوسنده بکا نصیحت ایدن ذاتک سسنی ایشیتدم . دیدی : عقلک
باشکه کلدیمی ؟ دیدم اوت کلدی . فقط قوت قالمدی ، چاره یوقدر . دیدی :
توبه ایت ، توکل ایت . دیدم : ایتدم ... اویاندم . اسکی سعید غائب اولمش
یکی سعید اولارق کندیمی کوردم .

ایشته او واقعهٔ خیالیه‌یی الله خیر ایلسون . بر ایکی قسمنی بن تعبیر ایده‌رك چکلم .
سائر جهتلرینی سن کندك تعبیر ایت . او یولجیلق ایسه عالم ارواحدن رحم مادردن
چیقمقلقدن ، اختیارلقدن ، قبردن ، برزخدن ، حشردن ، کوپریدن کچن ابد الآباد
طرفنه بر یولجیلقدر . او آلتمش آلتون ایسه ، آلتمش آلتی سنه عمردر که ، بو واقعه‌یی
کوردیکم وقت کندیمی قرق بش یاشنده تخمین ایدیوردم . سندم یوقدر ، فقط
باقی قالان اون بشدن یاریسنی آخرته صرف ایتمك ایچون قرآن حکیمک خالص
بر تلمیذی بنی ارشاد ایتدی . او خان ایسه ، بنم ایچون استانبول ایمش . او
شمندوفر ایسه ، زماندر . هر بر سنه بر واغوندر . او تونل ایسه ، حیات دنیویه
در . او دیکنلی چیچکلر و میوه‌لر ایسه ، لذائذ نامشروعه‌در . و لهویات محرّمه
درکه : ملاقات اثناسنده تصور زوالده‌کی الم قلبی قاناتدیور . مفارقتنده
یاره‌لایور . جزاسنی ده چکدیریور . شمندوفر خدمه‌سی دیمشدی : بکا بش غروش
ویر . اونلردن ایسته دیکك قدر ویره‌جکم ، اونک تعبیری شودرکه ، انسانک

حلال سعیله مشروع دائره ده گوردیگی ذوقلر لذتلر کیفنه کافیدر . حرامه گیرمگه احتیاج براقماز . سائر قسملری سن تعبیر ایده بیلیرسك ..

( دردنجی نکته ) انسان شو کائنات ایچنده پك نازك و نازنین بر چوجغه بکزه ر . ضعفنده بیوك بر قوت و عجزنده بیوك بر قدرت واردر . چونکه او ضعفك قوتیله و عجزك قدرتیله درکه ، شو موجودات اوکا مسخر اولمش . اگر انسان ضعفنی آکلایوب قالاً ، حالاً ، طوراً دعا ایتسه و عجزینی بیلوب استمداد ایلسه .. او تسخیرك شکرینی ادا ایله برابر مطلوبنه اویله موفق اولور ، و مقصدلری اوکا اویله مسخر اولورکه ، اقتدار ذاتیسیله اونك عشر معشارینه موفق اولاماز . یالکز بعضاً وقت لسان حال دعاسیله حاصل اولان بر مطلوبنی یاکلیش اولارق کندی اقتدارینه حمل ایدر . مثلا طاوغك یاورسنك ضعفنده کی قوت ، طاوغی آرسلانه صالدیریبور . یکی دنیایه گلن آرسلانك یاورسی اوجنادار و آچ آرسلانی کندینه مسخر ایدوب اونی آچ بیراقوب کندی طوق اولیور .

ایشته جای دقت .. ضعفنده کی بر قوت . و شایان تماشا بر جلوه رحمت . ناصلکه نازدار بر چوجق ، آغلاماسیله ، یا ایسته مسیله ، یا حزین حالیله مطلوبلرینه اویله موفق اولور . و اویله قویلر اوکا مسخر اولورلرکه ، او مطلوبلردن بیکلیدن برینه بیك دفعه قوتیله یتیشه مز . دیمك ضعف و عجز اونك حقنده شفقت و حمایتی تحریك ایتدکلری ایچون ، کوچوجك پارماغیله قهرمانلری کندینه مسخر ایدر . شیمدی بویله بر چوجق او شفقتی انکار ایتمك و

و

اوهمانى اتهام ايتمك صورتيله احمقانه برغرور ايله بن قوتمله بونلرى تسخير ايديورم
ديه . البته بر طوقات يه جكدر .

ايشته انسان رفيق : خالقك رحمتنى انكار و حكمتنى اتهام ايده جك بر طرزده
كفران نعمت صورتنده قارون كبى ( إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ ) يعنى بن كندى
علممله كندى اقتدارمله قزاندم ديه : البته سلسلۀ عذابه كنديسنى مستحق ايدر .

ديمك شو مشهور سلطنت انسانيت و ترقيات بشريه و كمالات مدنيت
جلب ايله دكل ، غلبه ايله دكل ، جدال ايله دكل . بلكه اوكا اونك ضعفى
ايچون تسخير ايديلمش ، اونك عجزى ايچون اوكا معاونت ايديلمش ، اونك
فقرى ايچون اوكا احسان ايديلمش . اونك جهلى ايچون اوكا الهام ايديلمش ،
اونك احتياجى ايچون اوكا اكرام ايديلمش و او سلطنتك سببى قوت و
اقتدار علمى دكل . بلكه شفقت و رأفت ربانيه و رحمت و حكمت الٰهيه در كه :
اشيايى اوكا تسخير ايتمشدر . اوت كوزسز بر عقرب و آياقسز بر ييلان كبى
حشراته مغلوب اولان انسانه بر كوچك قورتدن ايپكى كيديرن و زهيرلى بر بو
جكدن بالى ييديرن اونك اقتدارى دكل ، بلكه اونك ضعفنك ثمره سى
اولان تسخير ربانيه و اكرام رحمانيه در .

اى انسان مادام حقيقت بويله در . غرورى و انانيتى براقه . الوهيتك
درگاهنده عجز و ضعفكى استمداد لسانيله . فقر و حاجاتكى تضرع و دعا لسانيله
اعلان ايت و عبد اولديغكى كوستر و ( حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ )
دى . يوكسل .. هم ديه كه ، بن هيچيم نه اهميتم واركه . بو كائنات بر حكيم مطلقك

طرفندن قصدی اولارق بکا تسخیر ایدیلمش. بندن بر شکر کلّی ایسته نیلمش.

چونکه سن؛ چندان نفسك وصورتك اعتباریله هیچ حکمنده سك، فقط وظیفه ومرتبه نقطه سنده سن شو محتشم کائناتك رقیبلی بر سیرجیسی، شو حکمتلی موجوداتك بلاغتلی بر لسان ناطقی، وشو کتاب عالمك آقلایشلی بر مطالعه جیسی وشو تسبیح ایدن مخلوقاتك حیرتلی بر ناظری وشو عبادت ایدن مصنوعاتك حرمتلی بر اوسطه باشیسی حکمنده سك.

اوت ای انسان سن، نباتی جسمانیتك جهتیله وحیوانی نفسك اعتباریله صغیر بر جزء، حقیر بر جزئی، فقیر بر مخلوق، ضعیف بر حیوانسك که: بتون دهشتلی موجودات سیاله نك طالغه لری ایچنده چالقانوب گیدیورسك.
فقط محبت الٰهیه نك ضیاسنی تضمن ایدن ایمانك نوریله منور اولان اسلامیتك تربیه سیله تکمل ایدوب انسانیت جهتنده عبدیتك ایچنده بر سلطانسك. وجزئیتك ایچنده بر کلیسك. کوچوکلکك ایچنده بر عالمسك وحقارتك ایچنده اوقدر مقامك بیوك ودائرهٔ نظارتك کنیش بر ناظرسك که: دیه بیلیرسك: بنم رب رحیمم دنیایی بکا بر خانه یاپدی. آی وکونشی او خانه مه بر لامبه وبهاری بر دسته کول ویازی بر صوفرهٔ نعمت وحیوانی بکا خدمتکار یاپدی. ونباتاتی او خانه مك زینتلی لوازماتی یاپمشدر.

نتیجهٔ کلام: سن اگر نفس وشیطانی دیکلرسك اسفل سافلینه دوشرسك؛ اگر حقی وقرآنی دیکلرسك اعلای علیینه چیقار، کائناتك بر کوزل تقویمی اولورسك.

(بشنجی نکته) انسان شو دنیایه بر مأمور و مسافر اولارق کوندریلمه
جوغه اهمیتلی استعدادلر ویریلمه. و او استعدادلرینه کوره اهمیتلی
وظیفه‌لر توديع ایدیلمه. و انسانی او غایه‌یه و او وظیفه‌لره چالیشدیرمق
ایچون شدتلی تشویقلر و دهشتلی تهدیدلر ایدیلمه. باشقه یرده ایضاح
ایتدیکمز وظیفهٔ انسانیتک و عبودیتک اساساتنی شوراده اجمال ایده
جکز. تاکه احسن تقویم سرّی آکلاشیلسین. ایشته انسان شو کائناته
کلدکدن صوکره (ایکی جهت ایله) عبودیتی وار. (برجهتی) غائبانه
برصورتده برعبودیتی برتفکری وار. (دیکری) حاضرانه مخاطبه صورتنده
برعبودیتی برمناجاتی واردر.

(برنجی وجه) شودرکه: کائناتده کورونن سلطنت ربوبیتی اطاعتکا
رانه تصدیق ایدوب کمالاتنه و محاسننه حیرتکارانه نظارتیدر. صوکره
اسماء قدسیهٔ الٰهیه‌نک نقوشلرندن عبارت اولان بدیع صنعتلری بربرینا
نظر عبرتلرینه کوستروب دلاللق و اعلان ایتمکدر. صوکره هربری بر
کیزلی خزینهٔ معنویه حکمنده اولان، اسماء ربانیه‌نک جوهرلرینی ادراک
ترازوسیله طارتمق قلبک قیمتشناسلغی ایله تقدیرکارانه قیمت ویرمکدر.
صوکره قلم قدرتک مکتوباتی حکمنده اولان موجودات صحیفه‌لرینی ارضه
وسماء یاپراقلرینی مطالعه ایدوب حیرتکارانه تفکردر. صوکره شو موجوداتده‌کی
زینتلری و لطیف صنعتلری استحسانکارانه تماشا ایتمکله اونلرک فاطر ذوالجما
لینک معرفتنه محبت ایتمک و اونلرک صانع ذوالکمالنک حضورینه چیقماغه

والتفاته مظهر اولمغه بر اشتیاقدر.

(ایکنجی وجه) حضور و خطاب مقامیدرکه، اثردن مؤثره گیجر، گوریرکه. برصانع ذوالجلال کندی صنعتنك معجزه لریله کندینی طانیتدیرمق و بیلدیرمك ایستر. اوده ایمان ایله معرفت ایله مقابله ایدر. صوکره گوریرکه: برربّ رحیم رحمتنك گوزل میوه لریله کندینی سودیرمك ایستر. اوده اوكا حصر محبتله تخصیص تعبّدله کندینی اوكا سودیریر. صوکره گوریورکه برمنعم کریم مادّی ومعنوی نعمتلرك لذیذلریله اونی پرورده ایدییور. اوده اوكا مقابل فعلیله، حالیله، قالیله حتی الندن گلسه، بتون حاسه لری ایله، جهازاتی ایله شکر وحمد وثنا ایدر. صوکره گوریورکه. برجلیل جمیل شوموجوداتك ائینه لرنده کبریا و کمالنی وجلال و جمالنی اظهار ایدوب نظر دقتی جلب ایدییور. اوده اوكا مقابل الله اکبر. سبحان الله دییوب محویت ایچنده حیرت ومحبت ایله سجده ایدر. صوکره گوریورکه: برغنی مطلق بر سخاوت مطلق ایچنده نهایتسز ثروتنی خزینه لرینی گوستریبور. اوده اوكا مقابل تعظیم و ثنا ایچنده کمال افتقار ایله سؤال ایدر و ایستر. صوکره گوریورکه اوفاطر ذوالجلال یریوزینی برسرگی حکمنده یاپمه بتون انتیقه صنعتلرینی اوراده تشهیر ایدییور. اوده اوكا مقابل (ماشاء الله) دییه رك تقدیر ایله (بارك الله) دییه رك تحسین ایله (سبحان الله) دییه رك حیرتله (الله اکبر) دییه رك استحسان ایله مقابله ایدر. صوکره گوریورکه بر واحد احد؛ شوکائنات سراینده تقلید ایدیلمز سکّه لریله اوكا مخصوص خاتملریله، اوكا منحصر طرّه لریله اوكا خاص فرمانلریله

بتون موجوداته طامغهٔ وحدت قویيور و توحيدك آياتنى نقش ايديور . وآفاق عالمك آقطارنده وحدانيتك بايراغنى ديكيور و ربوبيتنى اعلان ايديور . اوده اوكا مقابل ، تصديق ايله ، ايمان ايله ، توحيد ايله ، اذعان ايله شهادت ايله ، عبوديت ايله مقابله ايدر . ايشته بو جنس عبادات و تفكرات ايله حقيقى انسان اولور . احسن تقويمده اولديغنى كوسترر . ايمانك يمنيله امانته لايق امين بر خليفهٔ ارض اولور .

اى احسن تقويمده يارادیلان و سوء اختيار ايله اسفل سافلين طرفنه كيدن انسان غافل ... بنى دیكله بن ده سنك كبى كنجلك سرخوشلغيله غفلت ايچنده دنيايى خوش و كوزل كورديكم حالده ... كنجلك سرخوشلغندن اختيارلق صباحنده آيلديغم دقيقه ده ... او كوزل ظن ايتديكم آخرته متوجه اولمايان دنيانك يوزينى ناصل چيركين كورديكمى و آخرته باقان حقيقى يوزى نه قدر كوزل اولديغنى اون يدنجى سوزك ايكنجى مقامنك (١٧٧ و ١٧٨) نجى صحيفه لرنده يازيلان (حاشيه) ايكى لوحهٔ حقيقته باق ، سنده كور . برنجى لوحه اهل ضلالت كبى فقط سرخوش اولمدن غفلت پرده سيله اسكيدن كورديكم اهل غفلت دنياسنك حقيقتنى تصوير ايدر . ايكنجى لوحه اهل هدايت و حضورك حقيقت دنيالرينه اشارت ايدر . اسكيدن نه طرزده يازلمش او طرزده بيراقدم شعره بكزر . فقط شعر دكللردر .

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

(حاشيه)
صوك باصقى اسكيمز سوزلر صحيفه سى